

СХВАЛЕНО

Рішенням педради
від 31.10.2023 протокол №3

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказом директора Ліцею
Новгородківської селищної ради
від 01.11.2023 року №256-ОД

СТРАТЕГІЯ
вимірювання і компенсації освітніх
втрат учнів Ліцею та філій
Новгородківської селищної ради

НОВГОРОДКА
2023

Зміст

I. Загальні положення	2
II. Вимірювання освітніх втрат	3
III. Зміст та механізми впровадження програми з надолуження освітніх втрат	5
IV. Моніторинг результативності та коригування програми	6

I. Загальні положення

Стратегія (програма) вимірювання та компенсації освітніх втрат - це комплекс заходів для здобувачів освіти Ліцею Новгородківської селищної ради та його філій, спрямований на визначення прогалин у навчанні та їх компенсацію, а також на адаптацію, пріоритезацію предметів (знань та компетентностей), надання психологічної та соціально-емоційної підтримки.

Мета програми – визначення короткотривалих та довготривалих мейнстримів подолання освітніх втрат, створення гнучкого інструментарію вимірювання та компенсації навчальних, виховних та психологічних втрат, які виникли з індивідуальних чи системних причин та поглибились у зв'язку з порушенням освітнього процесу через пандемію COVID-19 і повномасштабне російське вторгнення в Україну, що ускладнюється відповідними чинниками: повітряні тривоги, зміна місця проживання, переїзд частини учнівства за кордон, відключення електроенергії чи інтернету.

У цій програмі наведені нижче терміни вживаються у такому значенні:

Освітні втрати — це прогалини в умовно трьох взаємопов'язаних компонентах:

- навчальні втрати (у розумінні втрати знань, умінь, навичок, ставлень, які виникають в учнівства під час освітнього процесу у порівнянні зі стандартами освіти та очікуваними результатами навчальних здобутків;
- виховні втрати,
- зниження темпу розвитку особистості.

Розрізняють поняття: навчальні втрати, розриви, прогалини.

Навчальні втрати – будь які втрати знань, умінь, навичок та/або уповільнення чи переривання академічного прогресу через паузи в навчанні конкретного учня.

Навчальні розриви – значна та стійка різниця в академічній успішності між різними групами (категоріями) учнівства;

Навчальні прогалини – результати навчання, передбачені навчальною програмою, але не здобуті учнем.

Принципи організації програми:

- відповідність розвитку та всебічним потребам учнів;
- створення умов емоційно та фізично безпечного освітнього середовища з наявними планами запобігання, готовності та реагування на надзвичайні ситуації;
- скорочена навчальна програма з наданням пріоритетності найважливішим компетенціям, їхній інтеграції та закріпленню (стисла подачі найважливіших знань та закріплення навичок при більш глибокому відпрацюванні – проєктний, діяльнісний підхід);
- надання психоемоційної підтримки учасникам освітнього процесу;
- гнучкість програми: адаптація форм навчання, навчального часу та оцінювання за освітніми потребами, сформованими компетенціями;
- використання індивідуального підходу до навчання;
- розвиток соціально емоційної компетентності учасників освітнього процесу;
- надання можливостей та ресурсів педагогічним працівникам для залучення відповідних категорій учнів, які потребують допомоги в подоланні освітніх втрат;
- залучення учасників освітнього процесу (здобувачів освіти, їхніх батьків та педагогічних працівників) до активної участі у розробленні та реалізації програми з надолуження освітніх втрат; забезпечення їх поінформованості, надання консультацій;
- забезпечення узгодженості з Державними стандартами відповідних рівнів освіти, освітній програмі закладу та окреслення чітких шляхів реалізації;
- надання учасникам освітнього процесу права вибору використання тих інструментів, які підтримуватимуть мотивацію та забезпечуватимуть можливість проявити свої сильні сторони та вміння;
- комплексний підхід у подоланні освітніх втрат, а саме: навчальних, виховних та психологічних.

Психічне здоров'я та психосоціальна підтримка (ПЗПСП), як частина програми з надолуження освітніх втрат має передбачати:

- навчання вчителів надання психосоціальної та психоемоційної підтримки;
- інтеграцію соціально-емоційного навчання в освітній процес;
- відслідковування психічного стану дітей;
- перенаправлення до професійної допомоги у складних випадках;
- супервізію для вчителів.

II. Вимірювання освітніх втрат

Шляхи вимірювання освітніх втрат:

- Розробити діагностичні тести (діагностувальні роботи) для визначення рівня опорних знань у здобувачів освіти та вимірювання освітніх втрат з конкретного предмета. Визначити ключові знання, які є найбільш значущими у подальшому навчанні та, при потребі із залученням педагогічних працівників методичного об'єднання, розробити коротку карту опорних знань з предмету.
- Визначити точку відліку та обрати інструментарій вимірювання освітніх втрат. Точкою відліку є початок навчального року за результатами проведення діагностування залишкових знань за попередній клас навчання. Спосіб діагностування вчитель обирає самостійно, але доцільно його проводити з використанням таких різнорівневих завдань: на впізнавання навчального змісту, його відтворення по пам'яті чи за наданим зразком; на застосування знань або способів дій у типових ситуаціях; на відтворення відомого шляху міркування або застосування засвоєного способу дії у ситуації, яка дещо відрізняється від типової; на творче застосування навчального досвіду в ситуаціях, наближених до життєвого контексту, які пов'язані з самостійним пошуком шляху розв'язання проблеми, добором і пристосуванням доступної інформації, поєднанням і доцільним використанням елементів знань чи вмінь з інших тем, оцінкою об'єктів чи явищ. Подібна диференціація завдань дозволить встановити, якому етапу досягнення навчальної мети відповідає залишковий результат навчання та де дитина має утруднення чи нерозуміння. Мірилом у вимірюванні освітніх втрат є очікувані результати навчальних досягнень учнів, визначених освітніми програмами і Держстандартами загальної середньої освіти та відповідно складеної карти опорних знань із кожного предмета, в яку потрібно включити: найголовніші теми (правила, формули тощо) та основні знання, без яких учень не зможе навчатися у наступному класі. Результати діагностування не підлягають обліку і не враховуються під час оцінювання за перший семестр.
- Провести моніторингові діагностичні дослідження щодо визначення навчальної успішності учнів «на вході» та «на виході». Точкою відліку для отримання аналітичних даних вважати результати контрольних зрізів на початку навчального року. Для порівняння використовувати результати контрольних зрізів та діагностування рівня засвоєння знань відповідно до опорної карти знань з предмету в кінці 3 чверті навчального року, або за наслідками річного оцінювання з предметів, задля уникнення перевантаження учнів наприкінці навчального семестру (року) та можливості за потреби здійснити корегування стратегії (програми) вимірювання та компенсації освітніх втрат, зокрема на період реалізації в літній період чи в наступний навчальний рік. Проводити локальні моніторинги успішності окремих категорій учнівства, відстежуючи динаміку результатів навчання учнів за оцінками в класному журналі,

зокрема за наслідками підсумкового, семестрового (річного) оцінювання. Для аналізу ефективності та забезпечення об'єктивності програми брати до уваги: порівняльний аналіз результатів навчання новоприбулих учнів із рівнем їхніх результатів навчання у попередніх закладах освіти, аналіз підсумкового оцінювання між класами в одній паралелі, порівняння результатів ЗНО випускників та їхнього річного оцінювання. Визначити категорії учнів, які втратили найбільше та потребують адаптації навчального матеріалу.

- Здійснити коригування навчальних програм та календарно-тематичних планів з урахуванням потреби в подоланні освітніх втрат і освітніх розривів. З даною метою вчитель може додатково розширити тематичний блок «Повторення (за попередній навчальний рік)» та ущільнити програмовий матеріал, виділяючи час на повторення ключових тем предмету, які являються опорними при вивченні нових тем, використовуючи години резервного часу, при потребі нехтуючи менш важливим матеріалом, зокрема для окремих категорій учнів;
- Вибудувати індивідуальні освітні траєкторії для кожного здобувача освіти, які мають навчальні прогалини, узгоджуючи з іншими учасниками освітнього процесу напрямки, форми роботи та інструменти подолання освітніх втрат з урахуванням розвитку та потреб учнів. З метою отримання об'єктивних даних, необхідно проводити їх опитування, наприклад про наявність перешкод для участі в освітньому процесі (відсутність світла та Інтернету, повітряні тривоги, низька мотивація до навчання, нестабільний емоційний стан тощо), рівень забезпечення комп'ютерною технікою (наявність власного смартфона/планшета/комп'ютера чи ноутбука), забезпечення доступу до навчальних матеріалів, якості навчального контенту, зручності використання онлайн-ресурсів і платформ.

III. Зміст та механізми впровадження програми з надолуження освітніх втрат

Фокусом програми з надолуження навчальних втрат, розривів, прогалин є наступні предмети:

Початкова школа:

- Українська мова (читання і письмо);
- Математика;
- ЯДС;
- Іноземна мова (англійська);
- Інформатика.

Середня та старша школа:

- Українська мова та література;
- Іноземна мова (англійська, німецька);
- Предмети природничої галузі (ІК «Пізнаємо природу», географія, біологія, фізика, хімія);

- Предмети математичної галузі (математика, алгебра, геометрія);
- Предмети суспільствознавчої та історичної галузі (інтегровані курси з історії, історія України, всесвітня історія);
- Захист України, основи здоров'я;
- Інформатика.

Механізми та способи впровадження програми:

1. Робота вчителя під час освітнього процесу та поза ним заради надолуження освітніх втрат учнів, що включає:
 - надання додаткових завдань для самостійного опрацювання, зокрема з використанням інтерактивних та освітніх платформ (ВШО, МійКлас, тощо), що може бути використано для вимірювання освітніх втрат і при незначних навчальних втратах в окремих учнів та обов'язково з покроковим супроводом вчителя і надання зворотного зв'язку учням. Впровадження програми самонавчання, яка дає змогу учню поступово просуватися до оволодіння базовими навичками;
 - перегляд та адаптація освітніх програм для сприяння засвоєння ключових тем з предмету та скорочення часу вивчення менш важливого матеріалу;
 - гнучкість та адаптація навчальних планів і навчально-методичного забезпечення, зокрема коригування змісту та результатів навчання з урахуванням виявлених освітніх втрат, перерозподілу навчального часу між темами, при наявності прогалин з окремих тем у цілого класу або більшої її частини;
 - проведення компенсуючих та коригуючих уроків, зокрема з використанням завдань різних рівнів складності для окремих учнів. Застосування більш поглибленої актуалізації опорних знань з предмету при вивченні кожної нової теми курсу. Повторення базових знань кожної нової теми;
 - організація індивідуальних та групових консультацій, факультативів та/або навчання під час канікул, що може бути використано, коли навчальні втрати є з окремих тем в окремих учнів або у груп учнів;
 - розробка та використання додаткового освітнього контенту з ключових навчальних тем, які потребують надолуження;
2. Літні програми з надолуження та попередження нових освітніх втрат, які виникають через перерву в освітньому процесі.

Для компенсації виховних та психологічних втрат необхідно:

- на світоглядному, науково-теоретичному й виховному рівнях здолати у молодого покоління відчуження від своїх національно-історичних коренів;
- надавати психологічну підтримку учасникам освітнього процесу, яка сприятиме попередженню появи посттравматичного стресового розладу, тривожних розладів та депресій;
- паралельно з навчанням передбачити емоційну підтримку.

IV. Моніторинг результативності та коригування програми

За наслідками впровадження стратегії (програми) вимірювання та компенсації освітніх втрат у Ліцеї та філіях визначити найбільш ефективні методи/технології подолання навчальних втрат для застосування їх в подальшому в освітньому процесі. На основі отриманих аналітичних даних та узагальнення результатів дієвості запровадження програми вчителям надавати в електронному вигляді розширений звіт із даними, що дозволять визначити ефективність відповідних заходів по надолуженню освітніх втрат:

- ☐ аналіз результатів зрізу за рівнями, зокрема відповідно до карти опорних знань з предмету,
- ☐ орієнтовну кількість годин, необхідну для компенсації втрат,
- ☐ планові заходи та формати співпраці з усіма учасниками освітнього процесу щодо компенсації втрат;
- ☐ внесення пропозицій щодо подальших моніторингів результативності та коригування програми.

Рекомендовані індикатори для моніторингу програм з надолуження освітніх втрат (на кінець 3 четверті)

Для оцінювання ефективності програм з надолуження освітніх втрат будуть використовуватися такі індикатори, як відсоток дітей, які:

- покращили свої знання з предмету,
- вдосконалили щонайменше одну ключову компетентність;
- сформували наскрізне вміння за результатами участі у програмі з надолуження освітніх втрат.

Зміни та доповнення до стратегії (програми) вимірювання та компенсації освітніх втрат можуть бути внесені будь-яким учасником освітнього процесу через подання на розгляд педагогічної ради школи та схвалення відповідних пропозицій, з послідуочим затвердженням відповідного рішення наказом директора Ліцею.